

Santa Creu de Palou

Mura

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Zona Santa Creu de Palou
Emplaçament Camí del Farell al Pont de Vilomara, en una zona boscosa.

Coordenades:

Latitud: 41.68346
Longitud: 1.92468
UTM Est (X): 410504
UTM Nord (Y): 4615191

Classificació

Número de fitxa 08139-4
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XI-XII
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Actualment el seu estat és de total abandó i deteriorament progressiu.
Protecció Legal
Observacions protecció: NNSS any 1990
Número inventari IPA nº 16825
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Vic. Palau Episcopal. Carrer Santa Maria, 1. 08500 VIC
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: ds., 16/09/2006 - 02:00

Descripció

Petita església situada a la zona del mas Farell, casa fortificada que es troba a la banda occidental del terme de Mura. La capella es troba en una zona boscosa al peu del camí del Farell, al Pont de Vilomara. L'església és d'una sola nau de planta rectangular amb absis semicircular. Es distingeixen dues etapes constructives: l'absis correspon al segle XI, i la nau de la segona meitat del segle XII. L'absis, de planta semicircular, ocupa tota l'amplada de la nau, cobert interiorment amb volta de quart d'esfera i teulada exterior de lloses de pedra. Presenta a l'exterior decoració d'arcs cecs delimitats a la part superior per una cornisa i agrupats en tres sèries de bandes llombardes. Al centre de l'absis hi ha una finestra que a la part exterior té forma rectangular i a l'interior de mig punt. L'aparell de l'absis és més irregular que el de la nau, que està disposat en fileres. La nau és de planta rectangular i era coberta amb volta de canó, que actualment es troba esfondrada. Els dos cossos de l'edifici es troben a diferent nivell, de manera que hi ha quatre esglaons per pujar al presbiteri. El portal original es troba tapiat, s'obria al mur de migjorn, on n'obriren un altre de més modern i gran situat a prop del frontis. L'edifici fou reestructurat modernament fent una ampliació de la nau i obrint dues capelles prop de l'absis. També en aquesta remodelació es refeu el frontispici on es va fer un campanar d'espada amb dues obertures i s'emparedà el primitiu portal per tal d'obrir un altre al capdavall de la nau. Es van construir també unes escales per pujar al campanar exteriors i formant un pla inclinat. A la zona exterior hi ha l'antic cementiri de l'església i algunes tombes al terra i dues criptes. Una d'aquestes resta oberta amb els ossos visibles. A més, al terra hi ha una creu que probablement formés part d'una de les criptes del cementiri.

Observacions:

Cal assenyalar que la porta de l'església que es va fer en època moderna, es troba ubicada en una casa del nucli de Mura, cal Bonet (c/ de les Escoles s/n), ja que els propietaris la van adquirir fa uns 50 anys al Bisbat. Aquesta església sufragània el segle XVI tenia quatre cases: el Puget, Matarrodona, el Farell i Puigdoure, segons esmenta la consuetud de mossèn Jaume Oller, rector de Mura.

Història

Es trobava dins l'antic terme del castell de Mura, al lloc de Palou o el Farell. L'església apareix citada el 1225 com a parròquia de Santa Creu, sense especificar el lloc concret, tot i que al sortir amb béns a Rocafort es reforça la possibilitat de que es tracti de la de Palou. En canvi, el 1285 s'esmenta com a Santa Creu de Mura. La funció parroquial la degué perdre aviat, ja que a les llistes del bisbat posteriors a la meitat del segle XIV no hi apareix esmentada, mentre que sí que ho fa com a sufragània de Sant Martí de Mura en els segles XVI i XVII. El 1338, en el testament de Galzeran de Sau, rector de Sant Martí de Mura, es diu que Santa Creu de Palou era sufragània d'aquesta (Arxiu parroquial de Mura). Era l'església dels masos dels entorns: Matarrodona, Puigdoure, la Casa del Putget i el Farell. A la documentació parroquial consta que el 1597 es van posar campanes.

Bibliografia

AA.VV. (1985). Catalunya Romànica. Vol. XI, El Bages. Fundació Enciclopèdia Catalana. FERRANDO I ROIG, A . (1983). El Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac. Història i arqueologia vistes per un excursionista. Unió Excursionista de Sabadell. GAVÍN, J.M. (1985). Inventari d'esglésies. Vol. 16 El Bages. Ed. Arxiu Gavín. Barcelona. VILLEGAS, F. (1983). El romànic al Bages. Ed. Llib. Sobrerroca.

Manresa.

